

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI GENITAL HYGIENE BEHAVIORS FROM PERSPECTIVE OF NURSING STUDENTS

Aliye BULUT¹ (ORCID: 0000-0002-4326-0000), Çağla YİĞİTBAŞ² (ORCID: 0000-0002-3789-1156),
Gülay ÇELİK¹ (ORCID: 0000-0003-1504-6792)

¹Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bingöl, Türkiye

²Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Giresun, Türkiye

Ankara Eğt. Arş. Hast. Derg. (Med. J. Ankara Tr. Res. Hosp.) Cilt / Volume: 52 Sayı / Number: 3 Yıl / Year: 2019 ISSN:1304-6187
Sayfa/Page :227-232

Geliş Tarihi / Submitted : Mayıs 2019 / May 2019

Kabul Tarihi / Accepted : Kasım 2019 / November 2019

ÖZET

AMAÇ: Araştırmanın amacı, sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin genital hijyen davranışlarını aldıkları eğitim ile bazı demografik ve kültürel özellikleri açısından belirlemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırma tanımlayıcı tiptedir. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sağlık Bilimleri Fakültesinde bulunan hemşirelik bölümünde toplam öğrenci sayısı 286'dır. Bunun 176'sı kız, 110'u erkek öğrencidir. Evrenin bütününe ulaşılması hedeflenmiş ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 173 kız öğrenci örnekleme oluşturmuştur (Katılım hızı: %98,29). Literatür kaynaklı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu iki bölümdür. Formun birinci bölümü sosyo-demografik özellikleri sorgulayan tanımlayıcı sorulardan, ikinci bölümü ise, "Genital Hijyen Davranışları Ölçeği"nden oluşmuştur. Araştırmanın bağımsız değişkenlerini katılımcıların tanımlayıcı özellikleri, bağımlı değişkenini ise GHD-Ö toplam ve alt boyut puanları oluşturmuştur.

BULGULAR: Araştırmada, evli olanların oranı %2,3'tür. Öğrencilerde 1. sınıfta olanların genital hijyen puanının düşük olduğu, sınıf arttıkça puanın arttığı, özellikle 3. sınıfta daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca; yaş, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi ve menarş yaşı değişkenlerinin genital hijyen davranışı açısından farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ: Hemşirelik öğrencilerinde genital hijyen davranışları hakkında bazı eksiklikler saptanmış olup, saptanan eksikliklerin eğitimle desteklenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genital Hijyen, Hemşirelik Öğrencileri, Kız Öğrenci

ABSTRACT

PURPOSE: The aim of the study is to determine the genital hygiene behaviors of the nursing students in health sciences faculty in terms of their education and some demographic and cultural characteristics.

MATERIAL AND METHOD: In 2018-2019 academic year, the total number of students in the nursing department at the Faculty of Health Sciences is 286. 176 of them are girls and 110 are boys. A total of 173 female students accepted to participate voluntarily in the study and reaching the whole universe was aimed (Response rate: 98.29%). The questionnaire form created by the researchers has two parts. The first part of the form is consisted of descriptive questions which query the socio-demographic characteristics and the second part is consisted of the Genital Hygiene Behaviors Scale Form. The independent variables of the study were the descriptive features of the participants and the dependent variable was GHD-Ö total and sub-dimension scores.

RESULTS: In this study, the ratio of married people is 2.3%. It was observed that the first grade students had lower levels of genital hygiene, and the higher the grade, the higher the score especially in the 3rd grade. Also; age, father education level, maternal education level and age of menarche did not differ in terms of genital hygiene behavior.

CONCLUSION: Some deficiencies in the genital hygiene behaviors of nursing students were determined and it was proposed to support the deficiencies identified with education.

Key words: Genital Hygiene, Nursing Students, Girl Student

GİRİŞ

Kişisel hijyen, bireyin sağlığını sürdürmek için yaptığı "öz bakım" uygulamalarıdır. Bu bakım uygulamalarından biri de genital hijyen bakımındır. Genital hijyen bakım davranışı, bireyin sağlığı, rahatı ve sosyal olarak

kendini iyi hissetmesi için gereklidir (1). Genital hijyen davranışı bireyin, bilgi, inanç ve alışkanlıkları doğrultusunda geliştirdiği bakım uygulamalarıdır. Bu uygulamalar bireyler arasında farklılık gösterir. Bu farklılık genital hijyen uygulamalarının sıklığı ve yönteminde

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:

Aliye BULUT

Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 12000 Bingöl, Türkiye

Gsm: +90 505 817 31 13 E-posta: aliyedemirok@yahoo.com

gözlenebilir. Önemli olan bu hijyen uygulamalarının bireyin sağlığını koruyacak nitelikte ve sıklıkta yapılmasıdır. Yapılan çalışmalar, genital hijyen yetersizliğinin genital enfeksiyonlara ve sıklıkla anormal genital akıntıya neden olduğunu bildirmektedir (2).

Üreme sağlığı kapsamındaki konular arasında, hastane başvurularının en sık nedenlerinden birini genital yol enfeksiyonları oluşturmaktadır. Genital yol enfeksiyonları hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ve kadınların çoğunluğunun yaşamlarının herhangi bir döneminde en az bir kez karşılaştıkları önemli bir halk sağlığı sorunudur (3,4). Vajinal enfeksiyon oluşmasında birçok faktörün yanı sıra, kadının genital hijyene gösterdiği özenin önemi iyi bilinmektedir (5).

Üreme sağlığı hizmetlerinin toplumun her kesimindeki bireye ulaşması çok önemli olmakla beraber, bazı gruplar öncelik taşımaktadır. Bu öncelikli gruplardan birisi adolesanlar ve gençlerdir (6,7). Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ)'ne göre 15-24 yaş arası olarak tanımlanan gençlik dönemi çocukluk ile erişkinlik arasında yaşanan, gencin toplumsal yerini araştırdığı; fiziksel, psikolojik ve sosyal olgunluğa erişmeye çalıştığı uzun ve riskli bir dönemdir (8,9). Dünyada her yıl yaklaşık olarak 1 milyon kadının cinsel yolla bulaşmayan üriner sistem enfeksiyonu, bakteriyel vajinozis gibi ürogenital enfeksiyonlar yaşadığı ve kadınların en az %75'inin genital enfeksiyon hikayesi olduğu görülmektedir (10). Ülkemizde Özkan ve Sevil (11) tarafından yapılan bir çalışmada kadınların %65,6'sında genital enfeksiyon tespit edilmiştir.

Özellikle öğrenciler üniversite eğitim ve öğretim hayatlarında bireysel temizlik ve hijyen davranışlarını gerçekleştirmekte zorlanmakta ve bu durum sonucunda oluşan problemlerle baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Öğrencilerin yurt, apart ya da kalabalık ortamında barınma gereksinimlerinden dolayı genital hijyen uygulamalarını göz ardı ettikleri düşünülmektedir. Kalabalık ortamlar ve sağlıksız çevre koşulları enfeksiyon ve bulaşıcı hastalıklara elverişli ortamlardır. Bu durumda birey kişisel temizlik ve hijyen davranışlarını bilerek kendi bireysel temizliğinden sorumludur (12). Dikkat edilmeyen ve önemsenmeyen genital hijyen davranışlarının sergilendiği durumlar üniversite öğrencilerinde oldukça sık görülmüştür (13).

Gelecek nesillerin sağlığı açısından bu kadar önemli olduğu bilinen ve toplumun önemli bir kısmını oluşturan gençlerin, toplumsal ve kültürel nedenlerden dolayı üreme sağlığı hizmetlerine ulaşmakta ve üreme sağlığı haklarını kullanmakta sorun yaşadıkları, bilgi yetersizliklerinin olduğu ve eğitim talep ettikleri de bilinen bir gerçektir (14). Bu nedenle genital ve menstrual hijyene yönelik doğru bilgi ve uygulamaların kazandırılması, sağlığı koruma ve sürdürmeye yönelik istenen davranışların geliştirilmesi ve yanlış uygulamaların düzeltilmesi için bu yaş grubunun eğitilmesi çok önemlidir (15).

Kadınların hangi yaşta olursa olsun genital hijyen davranışlarının kazandırılması ve yanlış uygulamaların düzeltilmesi enfeksiyonların önlenmesinde önemli bir adımdır (16,17). Ancak genital hijyen davranışlarını düzeltebilmek için, ilk önce yanlış ve yetersiz uygulamaların tespit edilmesi gereklidir. Ege ve Eryılmaz'ın (2005) geliştirdiği "Genital Hijyen Davranışları Envanteri" bu amaca yönelik kullanılmakta olmasına karşın içerisinde cinsel ilişki ile ilgili maddeler olması nedeniyle, cinsel olarak aktif olmayan kadınlarda veri kayıplarına neden olduğu tespit edilmiştir (18). Bu sebepten kaynaklı Karahan (2017) "Genital Hijyen Davranışları Ölçeği (GHDÖ)"ni geliştirerek cinsel yönden de aktif olmayan kadınların genital hijyen davranışlarının değerlendirilebileceğini bildirmiştir (19).

Araştırmanın amacı, sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin genital hijyen davranışlarını aldıkları eğitim ile bazı demografik ve kültürel özellikleri açısından belirlemektir.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu çalışma Sağlık Bilimleri Fakültesinin hemşirelik bölümünde okuyan kız öğrencilerin genital hijyen davranışlarını belirlemek ve bu davranışlarını aldıkları eğitim ile bazı demografik ve kültürel özellikleri açısından değerlendirmek amacıyla 15 Şubat-01 Mart 2019 tarihleri arasında yapılmış, tanımlayıcı bir çalışmadır.

Evren-Örneklem

2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sağlık Bilimleri Fakültesinde bulunan hemşirelik bölümünde toplam öğrenci sayısı 286'dır. Bunun 176'sı kız, 110'u erkek öğrencidir. Evrenin bütününe ulaşılması hedeflenmiş ve çalışmamıza gönüllü olarak katılmayı kabul eden 173 kız öğrenci örnekleme oluşturmuştur (Katılım hızı: %98,29).

Veri Toplama Araçları

Literatür kaynaklı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu iki bölümdür. Formun birinci bölümü sosyo-demografik özellikleri sorgulayan 18 adet tanımlayıcı sorudan, ikinci bölümü ise, "Genital Hijyen Davranışları Ölçeği"nden oluşmuştur.

Genital Hijyen Davranışları Ölçeği (GHD-Ö)

Genital hijyen Davranışları Ölçeği 2017'de Karahan tarafından geliştirilmiştir. Ölçek; (GHD-Ö); "Genel Hijyen Davranışları-GHD" (12 madde), "Menstruel Hijyen-MH" (8 madde) ve "Anormal Bulgu Farkındalığı-ABF" (3 madde) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten minimum 23, maksimum 115 puan alınabilir, beşli likert tipinde olan ölçekte 23 madde bulunmaktadır. Ölçek, kadınların genital hijyen davranışlarını ölçmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça kadınların doğru genital hijyen davranışı sergileme oranında artmaktadır. Ölçeğin orijinal formunda Cronbach alfa değerleri sırasıyla GHD-Ö'de 0,80, GHD'de 0,70, MH'de 0,74 ve ABF'de 0,81'dir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,665 bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma Helsinki İlkeleri Deklarasyonu'na uygun olarak hazırlanmış ve yapılabilmesi için Bingöl Üniversitesi'nin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan yazılı izin (2019/9 sayı ve 06/02/2019 tarihli) alınmıştır. Anket uygulamadan önce katılımcılardan sözel izin alınmıştır. Ayrıca Genital Hijyen Davranışları Ölçeği (GHD-Ö)'ni geliştiren öğretim üyesinden (Nazan Karahan) araştırmanın yapılması için gerekli yazılı izin alınmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Bazı Özellikleri (N=173)

Özellikler	Sayı	%
Yaş 20,84±1,73 (18-32)*		
21 ve altı	123	71,1
22 ve üstü	50	28,9
Sınıf		
1	44	25,4
2	44	25,4
3	42	24,3
4	43	24,9
Medeni durum		
Evli	4	2,3
Bekâr	169	97,7
Hayatının çoğunluğunun geçtiği yer		
Köy-ilçe	60	34,7
İl	89	51,4
Büyükşehir	24	13,9
Babanın eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	9	5,2
İlköğretim mezunu	81	46,8
Ortaöğretim mezunu	70	40,5
Üniversite ve üstü mezunu	13	7,5
Annenin eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	93	53,8
İlköğretim mezunu	67	38,7
Ortaöğretim mezunu	12	6,9
Üniversite ve üstü mezunu	1	0,6
Gelir düzeyi algısı		
Düşük	16	9,2
Orta	156	90,2
Yüksek	1	0,6
Aile tipi		
Çekirdek	148	85,5
Geniş	25	14,5
Kardeş sayısı		
Yok	1	0,6
2-3 arası	39	22,5
4 ve üstü	133	76,9
Şu anda kaldığı yer		
Ev	69	39,9
Yurt	104	60,1
Menarş yaşı		
13 ve altı	148	85,5
14 ve üstü	25	14,5

*Aritmetik ortalama ± Standart sapma (min-maks)

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences-22 (SPSS-22.0) istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenlerini katılımcıların tanımlayıcı özellikleri, bağımlı değişkenini ise GHD-Ö toplam ve alt boyut puanları oluşturmuştur. Tanımlayıcı veriler sayı ve yüzde olarak verilmiş, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında normallik ve varyans analizleri yapılmış parametrik koşulları sağlamadığı için; tek değişkenli analizlerde Mann Whitney U testi, ve Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Ayrıca Spearman korelasyon analizleri de yapılmış tüm analizlerde $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada kullanılan nicel verilere ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri; yaş için 20,84±1,73 (18-32) olup GHD-Ö'de 87,60±8,97, GHD'de 47,00±5,24 (27-56), MH'de 30,19±5,34 (17-40), ABF'de 10,40±2,32 (3-15)'dir. Evli olanların oranı %2,3'tür (Tablo 1).

Bu araştırmada One-Sample Kolmogorov-Smirnov değerleri; GHD-Ö'de 0,007, GHD'de 0,008, MH'de 0,001 ve ABF'de <0,001'dir. Cronbach alfa değerleri ise; GHD-Ö'de 0,665, GHD'de 0,547, MH'de 0,668 ve ABF'de 0,477'dir. Araştırmamızda kullanılan Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve Alt Boyut puanlarının tanımlayıcı istatistik dağılımı Tablo 2' de verilmiştir. (Tablo 2). Tablo 3'de görüldüğü üzere; kız öğrencilerin yaş, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi ve menarş yaşı, GHD-Ö ölçeğinin toplam ve alt boyut puanları açısından farklılık oluşturmamaktadır ($p > 0,05$). Bu araştırmada 1. sınıfta olanların genital hijyen puanının düşük olduğu, sınıf arttıkça puanın arttığı özellikle 3. sınıfta daha yüksek olduğu görülmüştür. MH puanı ise 4 ve daha fazla kardeşi olanlarda ve evde yaşayanlarda daha yüksektir (Tablo 3). Tablo 4'te görüldüğü üzere GHD-Ö ve MH ile yaş arasında, menarş-GHD-Ö, GHD, MH ile sınıf değişkeni arasında, ölçeğin toplam boyutu ile alt boyut puanları arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. (Tablo 4)

Tablo 2. Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Ölçek ve Alt boyutlar	Ort±SS*	Medyan	Min-Maks
GHD-Ö	87,60±8,97	88,00	56-101
GHD	47,00±5,24	47,00	27-56
MH	30,19±5,34	31,00	17-40
ABF	10,40±2,32	10,00	3-15

*Aritmetik ortalama ± Standart sapma

GHD-Ö: Genital Hijyen Davranışları Ölçeği, GHD: Genel Hijyen Davranışları, MH: Menstruel Hijyen, ABF: Anormal Bulgu Farkındalığı

TARTIŞMA

Halk sağlığı uygulamaları kapsamında, riskli grupta olan kadınlara genital hijyen davranışlarının öğretilmesi ve beceri oluşumunun kazandırılması önemlidir.

Dünyada her yıl bir milyondan fazla kadının genital yol enfeksiyonu yaşadığı bildirilmekte ve bu durum aileyi, cinsel hayatı etkilemesi nedeniyle yaşam kalitesini bozan bir süreç olarak görülmektedir. Ayrıca; sürecin infertilite, gebelik sorunları hatta servikal kanser gibi

komplikasyonlara zemin hazırladığına değinilmektedir (19). Literatürde; üniversite öğrencilerinin yaşam koşullarının değişmesinin genital hijyen davranışlarının değişmesine zemin oluşturacağına vurgu yapılmakta (1, 2, 20) ve bunun yanı sıra Dünya Sağlık Örgütü tarafından

Tablo 3. Katılımcıların Genital Hijyen Davranışları Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Bazı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (N=173)

Özellikler	n	Genital Hijyen Davranışları Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanları*			
		%95 CI (Median)	%95 CI (Median)	%95 CI (Median)	%95 CI (Median)
Yaş					
20,84±1,73 (18-32)					
21 ve altı	123	86,20-89,14 (88,00)	46,27-47,94 (47,00)	29,29-31,17 (31,00)	9,91-10,73 (10,00)
22 ve üstü	50	84,39-90,44 (89,50)	44,87-48,56 (47,50)	28,50-31,69 (31,00)	9,92-11,27 (11,00)
p değeri*		0,705	0,925	0,992	0,477
Sınıf					
1 (a)	44	81,51-86,21(85,00) ^{a,b,c}	43,84-46,47 (45,00) ^{a,b,c}	26,78-29,94 (27,50) ^{a,b,c}	9,68-10,99 (11,00)
2 (b)	44	85,83-91,07(89,00) ^a	45,74-48,66 (47,50) ^a	28,97-32,43 (31,50) ^a	9,86-11,22 (10,00)
3 (c)	42	87,66-92,33 (91,00) ^b	46,76-49,89 (50,00) ^b	29,86-32,98 (32,50) ^b	9,35-11,12 (10,50)
4 (d)	43	84,89-91,52 (91,00) ^c	45,43-49,31 (49,00) ^c	28,76-31,92 (32,00) ^c	9,83-11,13 (10,00)
p değeri**		0,003	0,012	0,029	0,994
En uzun yaşanan yerleşim birimi					
Köy-ilçe	60	87,91-91,88 (91,00)	46,82-49,07 (48,50)	29,89-32,63 (33,00)	10,06-11,30 (10,50)
İl	89	85,03-88,83 (91,00)	45,61-47,82 (46,00)	28,75-30,99 (31,00)	9,86-10,80 (10,00)
Büyükşehir	24	79,84-88,82 (86,00)	42,75-48,57 (47,00)	26,48-30,93 (28,50)	8,88-11,03 (10,00)
p değeri**		0,050	0,323	0,080	0,446
Babanın eğitim düzeyi					
İlköğretim ve altı	90	85,47-88,92 (87,00)	45,68-47,75 (47,00)	28,97-31,18 (30,00)	9,95-10,84 (10,50)
Ortaöğretim ve üstü	83	85,91-90,16 (91,00)	46,08-48,51 (47,00)	29,13-31,51 (32,00)	9,85-10,96 (10,00)
p değeri*		0,305	0,373	0,630	0,995
Annenin eğitim düzeyi					
İlköğretim ve altı	160	86,18-88,97 (88,00)	46,27-47,89 (47,50)	29,22-30,91 (31,00)	10,08-10,76 (10,00)
Ortaöğretim ve üstü	13	81,91-93,77 (90,00)	42,19-49,65 (46,00)	29,27-34,26 (32,00)	7,70-12,60 (10,00)
p değeri*		0,798	0,537	0,401	0,970
Kardeş sayısı					
3 ve altı	40	81,80-88,14 (86,50)	44,03-47,91 (46,50)	27,09-30,40 (27,50)	9,49-11,00 (11,00)
4 ve üstü	133	86,92-89,85 (89,00)	46,45-48,15 (48,00)	29,71-31,54 (31,00)	10,05-10,85 (10,00)
p değeri*		0,061	0,251	0,030	0,737
Şu anda kaldığı yer					
Ev	69	86,84-90,55 (91,00)	45,96-48,26 (47,00)	30,19-32,41 (32,00)	9,81-10,73 (10,00)
Yurt	104	84,99-88,75 (87,00)	45,84-48,00 (47,00)	28,35-30,56 (30,00)	9,98-10,99 (11,00)
p değeri*		0,325	0,933	0,041	0,172
Menarş yaşı					
13 ve altı	111	85,22-88,68 (87,00)	45,68-47,75 (47,00)	29,01-31,10 (31,00)	10,22-11,41 (11,00)
14 ve üstü	62	86,60-90,90 (90,00)	46,30-48,69 (48,00)	29,16-31,70 (31,00)	10,22-11,41 (11,00)
p değeri*		0,201	0,439	0,606	0,060

* Mann Whitney U testi p değeri, ** Kruskal Wallis testi p değeri

^{a,b,c} farklılığın kaynaklandığı grupları göstermektedir. a=b=d>c CI: %95 Confidence Interval GHD-Ö: Genital Hijyen Davranışları Ölçeği, GHD: Genel Hijyen Davranışları, MH: Menstruel Hijyen, ABF: Anormal Bulgu Farkındalığı

adölesan dönem; üreme sağlığı ile cinsel sağlık sorunları açısından riskli sağlık davranışlarının olabildiği süreç olarak tanımlanmaktadır (21). Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin sınıfları, barındıkları yer ve kültürel özellikleri (anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, hayatının geçtiği yer) gibi değişkenler açısından genital hijyen davranışlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yapılan analizlerin sonrasında katılımcıların genital hijyen toplam puanının ve alt boyut puanlarının ölçek ortalamasına göre değerlendirildiği görülmüştür. Kadınların idrar ve genital yol enfeksiyonlarından korunabilmesi için genital hijyen uygulamalarını doğru yapmaları gerekmektedir. Yapılan çalışmalarda vajinal enfeksiyonlar genital hijyen yetersizliğine bağlanmaktadır (22). Demirağ ve ark. tarafından yapılan çalışmada da sonuçlar bu çalışmadakine benzerdir (20).

Bu çalışmada sınıf değişkeninin genital hijyen puanı açısından fark oluşturduğu, 1. sınıfta olanların genital hijyen puanının düşük olduğu, sınıf arttıkça puanın arttığı, özellikle 3. sınıfta daha yüksek olduğu görülmüştür. Puanın yüksek olması 3. sınıfın müfredat programının içinde Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin olmasına bağlanmıştır. Zira 4. sınıf öğrencilerinde aynı artış devam etmemekte, puan düşüşü gözlenmektedir. Düşüş 1. ve 2. sınıf öğrencilerin genital hijyen puanlarından yüksektir. Bu sonuç davranışın öğrenilmiş olmasına bağlanmıştır. Demirağ ve ark. tarafından yapılan çalışma-

da da bu çalışmadakine benzer şekilde sınıf değişkeninin genital hijyen davranışı açısından fark oluşturduğu, 2. sınıftaki öğrencilerin genital hijyen davranış puanlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Demirağ ve ark. tarafından yapılan çalışmada sınıf değişkeni açısından bu bulgunun farklı sonuçmuş gibi görünmesinde sonucun benzer olduğu anlamındadır. Zira Demirağ ve ark. tarafından yapılan çalışmaları ön lisans düzeyinde sağlık eğitimi alan öğrencilere uygulamışlardır ve bu okullarda kadın sağlığı ve hastalıkları ile bilgiler 2. sınıfta iken verilmektedir.

Bu çalışmada; yaş, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi ve menarş yaşı değişkenlerinin genital hijyen davranışı açısından farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir (Tablo 2). Çankaya ve Ege tarafından yapılan çalışmada ise, aile tipi değişkeni genital hijyen davranışı açısından önemli bulunmuştur. Sonuçların farklı olmasının nedeni araştırmanın 15-40 yaş aralığındaki kadınlarla ve farklı bir genital hijyen davranışı aracı ile ölçülmesi olarak değerlendirilmiştir. Karahan tarafından Türk toplumu için literatüre 2017'de kazandırılan Genital Hijyen Davranışları Ölçeğinin (GHD-Ö) yeni olması ve kısıtlı sayıda çalışmada kullanılması nedeniyle tartışmada fazla kaynağa ulaşılamamıştır. Bu nedenle aynı ölçek kullanılarak yapılacak daha fazla sayıda araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Sonuç olarak; hemşirelik öğrencilerinde genital hijyen davranışları hakkında bazı eksiklikler saptanmış olup, özellikle sağlık öğrenimi gören ve gelecekte topluma bu

Tablo 4. Katılımcıların Bazı Özellikleri ile Genital Hijyen Davranışları Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki (N=173)

		Yaş	Sınıf	Menarş	GHD-Ö	GHD	MH	AFB
Yaş	r _s	1						
	p	-						
Sınıf	r _s	.772**	1					
	p	.001	-					
Menarş	r _s	-.115	-.165	1				
	p	.132	.030	-				
GHD-Ö	r _s	.201	.228**	.123	1			
	p	.008	.003	.108	-			
GHD	r _s	.099	.214**	.134	.737**	1		
	p	.196	.005	.079	.001	-		
MH	r _s	.166*	.155*	.016	.780**	.253**	1	
	p	.029	.042	.830	.001	.001	-	
AFB	r _s	.085	-.012	.169*	.336**	.067	.085	1
	p	.264	.877	.026	.001	.378	.266	-

r_s: Spearman korelasyon testi

GHD-Ö: Genital Hijyen Davranışları Ölçeği, GHD: Genel Hijyen Davranışları, MH: Menstruel Hijyen, AFB: Anormal Bulgu Farkındalığı

konuda eğitim verecek olan öğrencilerde eksikliklerin görülmesi düşündürücüdür. Bu anlamda, saptanan eksikliklerin eğitimle desteklenmesi önerilmiştir.

Ayrıca verilecek eğitimin düzenli ve işler hale getirilmesi ve bu eğitimlerin alanında uzmanlaşmış kişiler tarafından verilmesi ve her eğitim faaliyeti öncesinde ve sonrasında bilgi, tutum ve davranış düzeyleri ölçülerek eğitimlerin etkinliğinin değerlendirilmesi son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

- 1.) Ünsal A. Üniversitede okuyan kız öğrencilerin genital hijyen davranışları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Derg.* 2010;13(5):79-93.
- 2.) Özdemir S, Ortağ T, Tosun B, Özdemir Ö, Bebiş H. Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Genital Hijyen Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Derg.* 2012;54(2):120-128.
- 3.) Kısa S, Taşkın L. Ankara'da bir ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezine başvuran 15-49 yaş evli kadınlarda vajinal enfeksiyon gelişmesini etkileyen davranışsal ve sosyo-demografik risk faktörleri. *Sağlık ve Toplum Dergisi* 2007;17(1): 69-84.
- 4.) Collier SA, Rasmussen SA, Feldkamp ML, Honein MA. Prevalence of self-reported infection during pregnancy among control mothers in the national birth defects prevention study. *Birth Defects Res A Clin Mol Teratol.* 2009;85(3):193-201.
- 5.) Ferris DG, Francis SL, Dickman DE, Miler-Miles K, Waller JL, Mc Clendon N. Variability of vaginal pH determination by patients and clinicians. *J Am Board Fam Med.* 2006;19(4):368-373.
- 6.) Chandra-Mouli V, Svanemyr J, Amin A, et al. Twenty years after international conference on population and development: Where are we with adolescent sexual and reproductive health and rights? *J Adolesc Health* 2015; Suppl 56: 1-6.
- 7.) Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş, Algier L, Öksüz E. Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. *Tıp Araştırmaları Dergisi.* 2009; 7: 105-13.
- 8.) World Health Organization (WHO). Sexual health- a new focus for who progress in reproductive health research. *Sexual and Reproductive Health Journal Paper.* 2004; 67(1): 1-8.
- 9.) Arı S, Öngel K, Kışıoğlu AN. Süleyman Demirel Üniversitesi

- Tıp Fakültesi asistanları ve son sınıf öğrencilerinin üreme sağlığı hakkındaki bilgilerinin incelenmesi. *Smyrna Tıp Dergisi.* 2012; 2: 7-11.
- 10.) Reid G, Bruce AW. Urogenital infections in women: can probiotics help? *Postgrad Med J* 2003; 79: 428-32.
- 11.) Özkan S, Sevil Ü. Kadınlarda Sık Görülen Vulvo vajinal Enfeksiyonlar (Ebe/Hemşireler için). 1. Baskı, İzmir: Pakman Matbaacılık; 2004.s.2-4
- 12.) Çetintaş S. Gebelerde Genital hijyen Eğitiminin İdrar Yolu Enfeksiyonu Semptomlarına Etkisi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Türkiye, 2015.
- 13.) Taşkın L. Üreme Sistemi Enfeksiyonları ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, VI. Baskı, Ankara, Sistem Ofset Matbaacılık; 2003.s.585-607
- 14.) Gölbaşı Z. Adolesan dönem üreme sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2005; 8: 95-100.
- 15.) Arıkan D, Tortumluoğlu G, Özyazıcıoğlu N. Öğrencilere verilen planlı eğitimin mensturasyon hijyeni davranışlarına etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2004; 1: 1-15.
- 16.) Ocaktan ME, Baran E, Akdur R. "Park Sağlık Ocağı Bölgesindeki Kadınlarda Genital hijyen İle İlgili Davranışların Değerlendirilmesi". 6. Ulusal Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi; 340pp, 23 - 25 Nisan, 2009, Ankara/Türkiye
- 17.) Cangol E, Tokuc B. Jinekoloji polikliniğine başvuran kadınlarda genital enfeksiyon sıklığı ve genital hijyen davranışları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi.* 2013; 21(2): 85-91.
- 18.) Ege E, Eryılmaz G. Genital hijyen davranışları envanterinin geliştirilmesi. *Journal of Anatolian Nursing Health.* 2005; 8: 67-75.
- 19.) Karahan N. Genital Hijyen Davranışları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *İstanbul Med J.* 2017; 18: 157-62.
- 20.) Demirağ H, Hintistan S, Cin A, Tuncay B. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin genital hijyen davranışlarının incelenmesi. *Bozok Tıp Dergisi.* 2019;9(1):42-50.
- 21.) World Health Organization. Sexual health and its linkages to reproductive health: an operational approach. 2017. <https://www.who.int/reproductivehealth/topics/adolescence/en/> Access. Date. 15.04.2019
- 22.) Topuz Ş. Büyükkayacı Duman N, Güneş A. Sağlık Bilimleri fakültesi birinci sınıftaki kız öğrencilerin genital hijyen uygulamaları. *Turkish Journal of Clinics and Laboratory.* 2015;6(3):85-90.
- 23.) Çankaya S, Ege E. Evli kadınların genital hijyen davranışlarının ürogenital semptomlar ile ilişkisi. *Türkiye Klinikleri J Nurs SC.* 2014;6(2):94-101.